

26.04.2016

Ceremonija Osnivanja Kosovskog Fonda za Kreditne Garancije

Poštovani Predsedniče Veseli,
Poštovani Premijeru Mustafa,
Poštovani Ambasadore Delawie (Delau),
Poštovana Ambasador Viets (Vits) ,
Poštovani g. Hops (Hops),

Poštovani predstavnici kosovskih institucija i međunarodnih institucija,

Uvaženi gosti ,

Predstavlja mi posebnu čast i zadovoljstvo da se obratim ovoj audijenciji ovim govorom danas kada finansijskom sektoru na Kosovu se priključuje institucija sa posebnim razvojnim značajem , osnovana kao rezultat angažovanja **institucija Kosova, donatora i privatnog sektora. Nepokolebljiva podrška donatora, u ovom slučaju USAID, KFW, SIDA** i drugih , bili su ključni faktori za dizajniranje Kosovskog Fonda za kreditne garancije u strukturi koja odgovara nivou razvoja finansijskog i ekonomskog sektora na Kosovu. Osnivanje Kosovskog fonda za kreditne garancije je inovacija u finansijskom sektoru Kosova, koji označava novu etapu razvoja u omogućavanju pristupa finansiranja za mala i srednja preduzeća . Mala i srednja preduzeća su pokretačka snaga privrednog rasta , stvaranja novih radnih mesta i kao takva sa optimalnim pristup finansijama , ključni faktor ekonomskog razvoja zemlje.

Danas u svetu postoji **preko 2000 šema kreditnih garancija** koje operiraju u razvijenim ekonomijama, kao i one u razvoju . Kosovu je nedostajao takav plan i ovo je pogodan trenutak da se postigne, jačajući na ovaj način finansijski i privatni sektor . Bila je privilegija za Centralnu banku da u okviru svog zakonskog mandata da doprinese procesu osnivanja Fonda , posebno u oblasti adekvatnog pravnog okvira.

Studije do sada sprovedene pokazuju da , između ostalog pristup finansijama je jedan od kritičnih pitanja koja sprečava razvoj privatnog sektora. Već su poznati izazovi sa jedne strane kojima se suočavaju mala i srednja preduzeća za pristup finansiranja, kao i izazovi sa kojima se suočavaju institucije prilikom procene rizika za finansiranje ovih institucija s druge strane . Stoga, kroz pružanje kreditne garancije , **Fond će služiti kao snažan katalizator** u balansiranju na ove izazove kroz poboljšanje pristupa finansiranja za biznise. Na ovaj način finansijske institucije će moći da kanališu njihovu likvidnost u vrsti i vrednosti odgovarajućih finansiranja za potrebe malih i srednjih preduzeća. Adekvatne mehanizme finansiranja će im pomoći da se razvijaju , otvaranje novih radnih mesta , izvoze i na ovaj način svrstati Kosovo na konkretni nivo na regionalnim evropskim tržištima. U trenutku kada postignemo ovaj nivo, tada Kosovo će postignuti prezentirati svoju privredu u ciklusu povećanja produktivnosti i ubrzanje ekonomskog rasta. Je ohrabrujući poslednji ekonomski izveštaj Svetske banke koji procenjuje ekonomski rast za 2015, **na nivoa 3.6 odsto podstican od investicija**, za razliku od prethodnih godina uglavnom je bio faktor koji je uticao na rast.

Osnovni preduslov za pravilno funkcionisanje Fonda je da deluje stabilnim i efikasnim bankarskim sistemom. Nastavljen rast konkurencije u bankarskom

sistemu , kao i promocija ovog sistema, je uticao da trošak i uslovi finansiranja banaka takođe je opao, odnosno poboljšanje. **Prosečna kamatna stopa na kredit u decembru 2015 bila je 7.7** odsto u poređenju sa stopom od 9.3 odsto u decembru 2014. Ovaj nivo kamatni stopa je uradio troškovi finansiranja banaka na Kosovu bude na nivo otprilike sa troškovima finansiranja u drugim zemljama u regionu. Takođe, kreditiranje bankarskog sektora je značajno povećan , podizanje nivoa **kreditiranja preko 2 milijardi evra, sa godišnjom stopom rasta od 7.3 odsto u decembru 2015**, dok u istom periodu prethodne godine krediti su beležili godišnju stopu rasta od samo 4.2 odsto.

Kategorija koja je najviše doprinela ukupnom povećanju kredita je **kategorija za preduzeća za investicione svrhe**. U okviru ukupnih novih kredita za preduzeća tokom ovog perioda , investicioni krediti sa učešćem od 63.5 odsto.

S obzirom na visok nivo stabilnosti bankarskog sektora , kontinuirani rast pozicije likvidnosti i kapitalizacije znatno iznad zahteva od strane Centralne banke ulazak i aktivno učešće Fonda na ovom sektoru će snažno uticati da parametri gore pomenutog kreditiranja nastaviti da beleže značajan rast i značajan napredak.

Zadovoljavajuće stanje stabilnosti bankarskog sektora ogleda se u dobar kvalitet kreditnog portfolija. Čak i nizak nivo **nekvalitetnih kredita beleži i dalji pad** , na 6.2 odsto u decembru 2015 od 8.3 odsto koliko je bio u decembru 2014. Ova stopa nekvalitetnih kredita predstavlja najniži nivo zabeležen od aprila 2012 godine i nastavlja da zadrži Kosovo kao zemlja sa najnižom stopom nekvalitetnih kredita u regionu.

Sada mi dozvolite da sa vama podelim neke od faktora koji su važni za pravilno funkcionisanje Fonda u cilju postizanja ciljeva osnivanja . U okviru postojeće organizacije neophodno je da Fond ima **dovoljno kapitala** na raspolaganju kako bi osigurao efikasno pokretanje aktivnosti. **Dobar kvalitet kredita** zajamčeni od Fonda, **odgovarajuće tarife operiranja, efikasni mehanizmi upravljanja rizikom, operativne nezavisnosti i finansijska stabilnost** su od suštinskog značaja za funkcionisanje i razvoj Fonda. Oni se mogu osigurati samo uz odgovarajuće **korporativnog upravljanja** i integrisanjem u institucionalnom okviru Fonda. Upravni odbor i menadžment treba da osigura da takav okvir bude oprezan i funkcioniše u skladu sa zakonom i sa najboljim standardima međunarodno priznatim.

CBK će nastaviti da pruža finansijsku stabilnost koju sada uživa. Uloga banaka posebno, ali i drugih finansijskih institucija u celini, je veoma važna i ima i dalje prostora da ova uloga dalje napreduje, tako da je njen uticaj na ekonomski razvoj Kosova i za dalji razvoj bankarskog sistema bude još veći . Iznad svega, zajedno imamo kolektivnu obavezu da doprinesemo izgradnji i razvoju Kosovskog Fonda za kreditne garancije nezavisan, finansijskih stabilan, kako bi bio u funkciji razvoju manji i srednji preduzeća. Na kraju želeo bih da zaključim moj govor sa visokom zahvalnosti za odličan rad koji je do sada urađen u osnivanju Fonda i sa nadom za maksimalno angažovanje za transformaciju Fonda u moćan katalizator finansijskog posredovanja na Kosovu.

Hvala!